

KOMUNITNÝ PLÁN
ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE
ABRANOVCE
(2018 – 2025)

I. ÚVOD – ZÁKLADNÉ VYMEDZENIE PROBLEMATIKY

Integračné snahy a transformačné procesy spojené s decentralizáciou štátnej správy a skutočnosť, že Slovenská republika je členskou krajinou EÚ, sa mimo iného prejavujú v sociálnej oblasti. Lisabonská zmluva otvára nové možnosti fungovania spoločnosti nielen na makroúrovni EÚ, ale aj na úrovni samospráv na obecnej a regionálnej úrovni. Ide pritom o vytvorenie nového systému vzájomných vzťahov a činnosti samospráv nielen cez ich volených politických zástupcov, ale aj priameho a nesprostredkovaného zapojenia a participácie populácie do života komunit pri kreovaní a spolurozhodovaní vo všetkých dôležitých otázkach a vo všetkých jej odvetvových oblastiach.. Tým sa vytvárajú základy otvorenej občianskej spoločnosti v prostredí miest a obcí. Je to nový fenomén prijatia myšlienky a učenia sa jej uplatňovania v praxi – žiť komunitne a pre komunitu, spoločne identifikovať problémy a spoločne prispievať k ich riešeniu. Konkrétnym nástrojom týchto progresívnych tendencií je aj **Komunitný plán rozvoja sociálnych služieb obce Abranovce**

1.1 Komunita a komunitné plánovanie

V súvislosti s riešením každodenných problémov občanov používame termíny: komunitná práca, komunitný plán, komunitné služby, komunitné prístupy. Komunitné plánovanie **je jednou z fáz procesu komunitnej práce**, ktorá je charakteristická vysokým podielom účasti verejnosti - komunity na definovaní vlastných potrieb a hľadania možností a zdrojov riešenia problémov v rámci komunity. Počas tohto procesu vstupujú ako občania, príbuzní alebo ako účastníci – užívatelia do priamych interakcií a komunikácie a tým sa bližšie poznávajú (*profesijne i osobne*) jeho výstupov plánovania, realizátori cieľov a ostatné subjekty zainteresované na plánovaní rozvoja nejakej oblasti, ktoré získavajú a vymieňajú si informácie o sebe navzájom. Takto získavajú občania, alebo potencionálni klienti prehľad o poskytovaných službách v komunite, spoznávajú paletu možností ako riešiť rôzne problémy. V konečnom dôsledku by mali dokázať svoje problémy riešiť sami v rámci komunity v ktorej žijú.

Charakteristické znaky komunitného plánovania sú:

- Partnerstvo a dialóg
- Zapojenie celej komunity do plánovacích procesov
- Hľadanie nových a kreatívnych prístupov
- Informovanosť a medializácia procesov aj výstupov
- Procesy plánovania sú rovnako dôležité ako jeho výstupy

- Spolupráca a koordinácia
- Spoločenský konsenzus komunity

Je to nová forma a metóda koncepcnej práce, plánovania a riadenia rozvojových procesov v komunite, kde sa potreby a ciele generujú „zdola“ od ich budúcich užívateľov priamo ako aj prostredníctvom ich záujmových organizácií a združení. Tieto procesy môžu preto akceptovať miestne špecifiká a potreby danej komunity. Postupy a techniky komunitného plánovania je možné aplikovať na všetky odvetvové oblasti verejného života, pretože slúžia k tomu, aby sa dotknuté cieľové skupiny a široká verejnosť mohli vyjadriť a aktívne zapojiť do prípravy podkladov pre strategické rozhodnutia oficiálnych orgánov komunity.

Čo sú sociálne služby

Sociálne služby predstavujú špecializované činnosti, resp. súbory činností zameraných na prevenciu sociálneho vylúčenia zabezpečujúce pomoc fyzickej osobe a rodine. Z hľadiska svojej štruktúry, zloženia a vonkajšieho prejavu sociálnych služieb ide o sústavu orgánov a sociálnych inštitúcií, ktoré poskytujú sociálnu pomoc vo forme úkonov nahrádzajúcich v rôznej miere stratu sociálnej samostatnosti občanov. Ich základné zameranie smeruje do týchto oblastí:

- zamerané na prevenciu
- sociálne poradenstvo
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb
- pre občanov so zdravotným postihnutím a nepriaznivým zdravotným stavom
- súvisiace s pobytom a ubytovaním
- na podporu rodiny s deťmi

Z hľadiska úrovne komunity miest a obcí vystupujú sociálne služby na rozdiel od ostatných nástrojov sociálnej pomoci ako **základný nástroj** v systéme sociálnej pomoci a tvoria najrozsiahlejšie zastúpený **vecný obsah sociálnej politiky obce**. Takéto dominantné postavenie sociálnych služieb vyplýva zo skutočnosti, že práve služby majú vychádzať z potrieb a z možností tej - ktorej komunity obce a ich obyvateľov, ktoré sú špecifické a rôznorodé čo do svojho obsahu i foriem a preto je ich existencia a ďalší rozvoj primárne riadený z komunitnej úrovne obecných samosprávnych orgánov. Z uvedených dôvodov je aj samotný pojem „**sociálne služby**“ na komunitnej úrovni chápaný širšie než na legislatívnej,

nakoľko v sebe zahŕňa aj tzv. **súvisiace – komunitné služby**. V praxi a v živote komunity nie je možné striktno sociálne a komunitné služby od seba oddeliť. Ide napr. o sociálne bývanie, ako aj niektoré aktivity a opatrenia zamerané na výkon sociálno právnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Charakteristika sociálnych služieb podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách

Nový zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách rozlišuje nasledujúce **druhy** sociálnych služieb:

a) sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadeniach, ktorými sú

1. nocľaháreň,
2. útulok,
3. domov na pol ceste,
4. nízkoprahové denné centrum,
5. zariadenie núdzového bývania,

b) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú

1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života,
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
3. poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu,

c) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú

1. poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek,
2. opatrovateľská služba,
3. prepravná služba,
4. sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
5. tlmočnická služba,
6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
7. sprostredkovanie osobnej asistencie,

8. požičiavanie pomôcok,

d) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú

1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci;
2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,

e) podporné služby, ktorými sú

1. odľahčovacia služba,
2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
4. poskytovanie sociálnej služby v integračnom centre,
5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
6. poskytovanie sociálnej služby v práčovni,
7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Uvedené sociálne služby je možné poskytovať ambulantnou, terénnou a pobytovou formou a to na určitý aj neurčitý čas.

a) Zariadenia na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb

Sú nimi:

- nocľaháreň,
- útulok,
- domov na polceste,
- nízkoprahové denné centrum,
- zariadenie núdzového bývania.

Nocľaháreň

V nej sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie ubytovanie poskytnutím prístrešia na účel prenocovania.

Útulok

V ňom sa fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať, poskytuje ubytovanie na určitý čas

Domov na pol ceste

V ňom sa poskytuje sociálna služba na určitý čas fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktorá nemá zabezpečené ubytovanie po skončení poskytovania sociálnej služby v zariadení, alebo po skončení pobytu v zariadení podľa osobitného predpisu alebo po skončení starostlivosti v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, alebo po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo z väzby.

Nízkoprahové centrum

V ňom sa poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktorá nemá zabezpečené ubytovanie.

Zariadenie núdzového bývania

V ňom sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, na ktorej je páchané násilie, fyzickej osobe, ktorá je obeťou obchodovania s ľuďmi, osamelej tehotnej žene a rodičovi alebo rodičom s deťmi, ktorí nemajú zabezpečené ubytovanie, alebo nemôžu z vážnych dôvodov užívať bývanie, a fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek alebo ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže z vážnych dôvodov užívať bývanie. Za vážny dôvod sa považuje živelná pohroma, požiar, ekologická havária alebo priemyselná havária.

b) Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi

Zákon o sociálnych službách vymedzuje ako:

- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života,
- poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
- poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu.

Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa

Je terénna sociálna služba poskytovaná rodičovi dieťaťa alebo inej fyzickej osobe, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, ak nemôže zabezpečiť sama alebo s pomocou rodiny riadnu starostlivosť o dieťa a nie sú ďalšie dôvody, pre ktoré je potrebné v záujme dieťaťa postupovať podľa osobitného predpisu.

Podpora zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života

Je ambulantná sociálna služba alebo terénna sociálna služba poskytovaná rodičovi dieťaťa alebo inej fyzickej osobe, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, v čase prípravy rodiča alebo inej fyzickej osoby, ktorá má dieťa zverené do

osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, na trh práce a v čase ďalších aktivít spojených so vstupom alebo návratom na trh práce.

Zariadenie dočasnej starostlivosti o deti

V ňom sa poskytuje sociálna služba maloletému nezaopatrenému dieťaťu, ak rodič lebo iná fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu nemôže z vážnych dôvodov zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa sama alebo za pomoci rodiny a nie sú ďalšie dôvody, pre ktoré je potrebné v záujme dieťaťa postupovať podľa osobitného predpisu.

Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu

V ňom sa poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe alebo rodine, ktorá je ohrozená sociálnym vylúčením alebo má obmedzenú schopnosť sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre svoje životné návyky a spôsob života.

c) Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku

Zákon o sociálnych službách ich vymedzuje ako:

- poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek,
- opatrovateľská služba,
- prepravná služba,
- sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
- tlmočnická služba,
- sprostredkovanie tlmočnickej služby,
- sprostredkovanie osobnej asistencie,
- požičiavanie pomôcok.

Zariadenia pre fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek

Týmito zariadeniami sú:

- zariadenie podporovaného bývania,
- zariadenie pre seniorov,
- zariadenie opatrovateľskej služby,
- rehabilitačné stredisko,
- domov sociálnych služieb,

- špecializované zariadenie,
- denný stacionár.

Zariadenie podporovaného bývania sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 zákona, ak je odkázaná na dohľad, pod ktorým je schopná viesť samostatný život. Dohľad je usmerňovanie a monitorovanie fyzickej osoby pri zabezpečovaní sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju domácnosť v rámci zariadenia a základných sociálnych aktivít podľa prílohy č. 4 zákona.

V **zariadení pre seniorov** sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

V **zariadení opatrovateľskej služby** sa poskytuje sociálna služba na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu..

V **rehabilitačnom stredisku** sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3, fyzickej osobe, ktorá je slabozraká a fyzickej osobe, ktorá je nepočujúca alebo ktorá má ťažkú obojstrannú nedoslýchavosť.

V **domove sociálnych služieb** sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V podľa prílohy č. 3. alebo fyzickej osobe, ktorá je nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a jej stupeň odkázanosti je najmenej III podľa prílohy č. 3.

V **špecializovanom zariadení** sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, jej stupeň odkázanosti je najmenej V podľa prílohy č. 3 a má zdravotné postihnutie, ktorým je najmä Parkinsonova choroba, Alzheimerova choroba, pervazívna vývinová porucha, skleróza multiplex, schizofrénia, demencia rôzneho typu etiológie, hluchoslepota, AIDS.

V **dennom stacionári** sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa.

Opatrovateľská služba

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných

sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4. Opatrovateľskou službou sa poskytujú úkony podľa prílohy č. 4. Rozsah úkonov na základe sociálnej posudkovej činnosti určuje obec v hodinách. Minimálny rozsah úkonov sebaobsluhy nesmie byť nižší ako je rozsah zodpovedajúci stupňu odkázanosti fyzickej osoby posúdený podľa prílohy č. 3.

Prepravná služba

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie.

Sprievodcovská služba a predčítateľská služba

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a fyzickej osobe s mentálnym postihnutím. Sprievodcovskou službou sa poskytuje sprievod na základné sociálne aktivity uvedené prílohe č. 4 časti III písm. a). Predčítateľskou službou sa poskytuje predčítavanie podľa prílohy č. 4 časti III písm. b).

Tlmočnická služba

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe odkázanej na tlmočenie. Poskytuje sa tlmočenie v posunkovej reči, artikulačné tlmočenie alebo taktilné tlmočenie.

Sprostredkovanie tlmočnickej služby

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe so zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje tlmočnická služba, pri vykonávaní administratívnych úkonov, vedenie databázy fyzických osôb so zdravotným postihnutím odkázaných na komunikáciu prostredníctvom tlmočenia, tlmočníkov a záujemcov o vykonávanie tejto sociálnej služby, vykonávanie základného sociálneho poradenstva a školení fyzických osôb so zdravotným postihnutím a tlmočníkov.

Sprostredkovanie osobnej asistencie

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu alebo fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je odkázaná na osobnú asistenciu pri vykonávaní administratívnych úkonov, vedenie databázy užívateľov osobnej asistencie, vedenie databázy osobných asistentov a záujemcov o vykonávanie osobnej asistencie, vykonávanie základného sociálneho poradenstva a vzdelávanie užívateľov osobnej asistencie a osobných asistentov a pomoc pri riešení konfliktov vzniknutých medzi fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím a osobným asistentom v súvislosti s uzatvorenou zmluvou o výkone osobnej

asistencie.

Požičiavanie pomôcok

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím a fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom odkázaným na pomôcku. Pomôcka sa môže požičiavať fyzickým osobám na dohodnutý čas, najdlhšie do zabezpečenia pomôcky na základe verejného zdravotného poistenia, formou peňažného príspevku na zaobstaranie pomôcky, z iných zdrojov alebo do doby trvania podmienok pre poskytnutie pomôcky.

d) Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií

Sú vymedzené ako:

- monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
- krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.

Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá má nepriaznivý zdravotný stav, s cieľom zabrániť vzniku krízovej sociálnej situácie alebo zabezpečiť jej riešenie. Poskytuje sa nepretržitá, dištančná, hlasová, písomná (krátka textová správa) alebo elektronická komunikácia prostredníctvom signalizačného zariadenia alebo audiovizuálneho zariadenia napojeného na centrálny dispečing, ktorý zabezpečí potrebnú pomoc na základe vyslaného signálu potreby pomoci.

Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je v krízovej sociálnej situácii, alebo v inej obtiažnej životnej situácii, ktorú nemôže riešiť vlastnými silami a zabezpečuje sa najmä poskytnutím sociálneho poradenstva. Za telekomunikačné technológie sa považuje najmä telefón, fax, internet.

e) Podporné služby

Sú definované ako:

- odľahčovacia služba,
- pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností,
- denné centrum,
- integračné centrum,
- jedáleň,
- práčovňa,
- stredisko osobnej hygieny.

Odľahčovacia služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá opatruje fyzickú

osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorou sa poskytuje alebo zabezpečuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím sociálna služba počas obdobia, v ktorom fyzická osoba, ktorá opatruje, nemôže opatrovanie vykonávať.

Cieľom odľahčovacej služby je umožniť fyzickej osobe, ktorá opatruje, nevyhnutný odpočinok na účel udržania jej fyzického zdravia a duševného zdravia a prevencie jeho zhoršenia.

Pomoc pri výkone opatrovnických práv a povinností je sociálna služba poskytovaná opatrovníkovi, fyzickej osobe, ktorá má záujem vykonávať funkciu opatrovníka a fyzickej osobe, ktorá si sama nedokáže uplatňovať a chrániť práva a právom chránené záujmy.

V **dennom centre** sa poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnukom alebo vnučkou.

V **integračnom centre** sa poskytuje pomoc fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, alebo ktorá je ohrozená sociálnym vylúčením .

V **jedálni** sa poskytuje stravovanie fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo dovŕšila dôchodkový vek.

V **práčovni** sa utvárajú podmienky na pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo dovŕšila dôchodkový vek.

V **stredisku osobnej hygieny** sa utvárajú podmienky na vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo dovŕšila dôchodkový vek.

Komparácia legislatívnych úprav v rámci terminologických zmien prijatím zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách:

1. Domov dôchodcov, Domov – penzión pre dôchodcov sa považujú za Zariadenie pre seniorov;
2. Zariadenie chráneného bývania sa považuje za Zariadenie podporovaného bývania;
3. Domov pre osamelých rodičov sa považuje za Zariadenie núdzového bývania;

4. Stanica opatrovateľskej služby sa považuje za Zariadenie dočasnej starostlivosti;
5. Klub dôchodcov sa považuje za Denné centrum;
6. Jedáleň pre dôchodcov sa považuje za Jedáleň.

Samosprávna pôsobnosť obce

- 1) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- 2) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- 3) je správnym orgánom v konaniach o odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu a odkázanosti na prepravnú službu, o zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú po zmene stupňa odkázanosti, o povinnosti rodičov alebo detí platiť úhradu zo sociálnu službu alebo jej časť,
- 4) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,
- 5) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- 6) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby,
- 7) uzatvára zmluvu o poskytovaní sociálnej služby, o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby, o uhradení ekonomicky oprávnených nákladov s inou obcou, alebo s iným poskytovateľom sociálnej služby, ktorého zriadila alebo založila iná obec alebo iný vyšší územný celok a o zabezpečení poskytovania sociálnej služby s budúcim poskytovateľom sociálnej služby,
- 8) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- 9) môže zriaďovať, zakladat' a kontrolovať aj iné zariadenia sociálnych služieb,
- 10) hradí inej obci alebo inému vyššiemu územnému celku ekonomicky oprávnené náklady a finančný príspevok v súlade so zákonom o sociálnych službách,
- 11) vykonáva opatrenia zamerané na predchádzanie vzniku porúch psychického vývinu, fyzického a sociálneho vývinu detí a plnoletých osôb,
- 12) vykonáva pomoc pri riešení výchovných problémov a pri uplatňovaní nárokov dieťaťa podľa osobitných predpisov, sledovanie vplyvov pôsobiacich na dieťa, zisťovanie príčin vzniku, vykonávanie opatrení na obmedzenie pôsobenia nepriaznivých vplyvov organizovanie, alebo sprostredkovanie účasti na programoch zameraných na pomoc deťom

- a plnoletým fyzickým osobám ohrozeným správaním člena rodiny,
- 13) organizuje výchovné programy alebo sociálne programy pre deti, ktorým bol orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo súdom uložené výchovné opatrenia ,
  - 14) organizuje programy na pomoc ohrozeným deťom a plnoletým fyzickým osobám a rodinám,
  - 15) organizuje resocializačné programy,
  - 16) spolupôsobí pri výkone výchovných opatrení uložených súdom alebo orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
  - 17) spolupôsobí pri pomoci deťom, pre ktoré orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonáva sociálnu kuratelu a podieľa sa na spracovaní a plnení plánu sociálnej práce s deťmi,
  - 18) spolupôsobí pri úprave a obnove rodinných pomerov finančnou podporou,
  - 19) poskytuje rodičovi dieťaťa alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, príspevok na dopravu do zariadení,
  - 20) poskytuje informácie fyzickej osobe, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom, na podanie žiadosti o zaradení do zoznamu žiadateľov a o subjektoch vykonávajúcich prípravu na náhradnú rodinnú starostlivosť,
  - 21) poskytuje štatistické údaje z oblasti výkonu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na účely spracovania, štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
  - 22) poskytuje dieťaťu príspevok na tvorbu úspor,
  - 23) poskytuje pomoc dieťaťu v naliehavých prípadoch, najmä ak je ohrozený jeho život, zdravie, psychický, fyzický a sociálny vývin,
  - 24) poskytuje pomoc dieťaťu alebo plnoletej fyzickej osobe ohrozenej správaním členov rodiny alebo správaním iných fyzických osôb,
  - 25) poskytuje pomoc na zachovanie a úpravu vzájomných vzťahov medzi dieťaťom a rodičom a úpravu rodinných pomerov dieťaťa, ak bolo dieťa umiestnené v zariadení na výkon ústavnej starostlivosti predbežného opatrenia alebo výchovného opatrenia,
  - 26) poskytuje pomoc mladému dospelému po skončení ústavnej starostlivosti, pri zabezpečení bývania a zamestnania,
  - 27) poskytuje súčinnosť štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri zisťovaní rodinných pomerov, bytových pomerov a sociálnych pomerov dieťaťa a jeho rodiny,
  - 28) poskytuje súčinnosť zariadeniu pri zabezpečovaní osamostatnenia sa mladého dospelého,

- 29) utvára podmienky pre prácu s komunitou,
  - 30) zriaďuje zariadenia podľa potrieb obyvateľov na účel výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
  - 31) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým by bolo možné zveriť dieťa do starostlivosti,
  - 32) vyjadruje sa k spôsobu života fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom,
  - 33) vedie evidenciu detí, rodín a plnoletých fyzických osôb, pre ktoré vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
  - 34) plní ďalšie úlohy podľa tohto zákona a podľa osobitných predpisov.
- Obec môže zabezpečiť výkon samosprávnej pôsobnosti aj prostredníctvom akreditovaného subjektu alebo prostredníctvom právnickej osoby alebo fyzickej osoby.

Princípy komunitného plánovania obce Abranovce

Plánovanie sociálnych služieb obce Abranovce je postavené na týchto princípoch:

- možnosť zapojenia všetkých, ktorých sa oblasť sociálnych služieb a s ňou súvisiacich prvkov a procesov dotýka
- pravidelné zisťovanie skutočných potrieb obyvateľov obce
- preferovanie takých foriem sociálnych služieb, ktoré umožnia klientovi zostať v jeho prirodzenom sociálnom prostredí komunity
- plánovanie takých služieb, ktoré budú kvalitné, dostupné a efektívne,
- informovanosť komunity o procese a priebehu komunitného plánovania a jeho parciálnych výstupoch
- spoločenská kontrola komunity nad realizáciou a napĺňaním cieľov.

1.4 Účastníci procesu komunitného plánovania

V súčasnej dobe je do procesu komunitného plánovania sociálnych služieb obce Abranovce v rôznej miere zapojených viacero osôb reprezentujúcich prvky a subjekty z prostredia zadávateľa, užívateľov, poskytovateľov sociálnych služieb, ale aj ďalších súvisiacich oblastí. Podmienkou úspešného procesu plánovania je vzájomná spolupráca všetkých zúčastnených a dotknutých prvkov a subjektov. Členovia pracovných skupín riešia svoju oblasť ako celok – tak, ako sú identifikované potreby užívateľov. Užívateľom služieb je obyvateľ komunity – obce Abranovce. Dostatočná komunikácia a spolupráca medzi subjektmi v pracovných

skupinách i v celej organizačnej štruktúre plánovania, vytvára hlavný predpoklad pre rozvoj sociálnych služieb a úspešného naplnenia vytýčených cieľov rozvoja.

Účastník KP	Funkcie
Zadávateľ	Zastupiteľstvo obce a výkonné zložky sú vyjadrením spoločenskej a politickej vôle volených zástupcov komunity. Rozhoduje o potrebe tvorby KP a schvaľuje výstupy. Je zároveň hlavným garantom a koordinátorom realizácie.
Autori	Občania – obyvatelia komunity priamo svojimi podnetmi a návrhmi, ale aj prostredníctvom miestnych záujmových, profesijných združení a organizácií, všetky subjekty komunity, ktoré sú nejakým spôsobom zainteresované v oblasti sociálnych služieb a majú záujem a vôľu sa k nej vyjadriť.
Spracovatelia	Experti a ich pracovné skupiny KP v spolupráci s výkonnou inštitúciou zadávateľa - plnia úlohu odborného garanta spracovania a zároveň vystupujú ako subjekt zabezpečujúci logistiku a administratívu spracovania, zabezpečujú aj facilitačnú funkciu, t.j. prísť ku spoločenskému konsenzu komunity a prijať ho všetkými účastníkmi.
Realizátori	Dotknuté subjekty komunity podľa prijatých úloh komunitného plánu a realizačných nástrojov
Užívatelia	Občania – obyvatelia komunity, pripomienkujú výstupy, vyjadrujú svoju spokojnosť, nespokojnosť s formou, mierou a obsahom realizácie a fungovania výstupov a ich prvkov v sociálnej praxi

1.5 Zhrnutie

Komunitný plán rozvoja sociálnych služieb je:

- **Programový dokument komunity** – obce Abranovce, to znamená, že sa dotýka všetkých jej občanov, všetkých jej zúčastnených prvkov a subjektov. Ako sme v úvode tejto štúdie uviedli je komunitný plán jednou z etáp komunitnej práce. Preto v žiadnom prípade nemožno tento dokument vnímať len ako programový dokument oficiálnej inštitúcie komunity – OcÚ Abranovce.

- **Vízia - model želaného ideálu.**

Bez takéhoto prístupu by nebol možný kvalitatívny a intenciálny rozvoj akéhokoľvek sociálneho systému, čo v praxi znamená, že je nutné si klásť aj také ciele rozvoja, ktoré sú vyjadrením ideálu potreby a to aj v tom prípade, že v okamihu stanovenia sú vo svojej ideálnej forme ťažko alebo úplne nerealizovateľné. Nenaplnenie takýchto cieľov z dôvodov objektívneho vývoja a budúceho stavu komunity je plne legitímnym fenoménom, ktorý nie je v žiadnom prípade možné hodnotiť negatívne ako neúspech plánovania!

- **Vyjadrením určitej nevyhnutnej miery všeobecnosti** procesov a dejov umožňujúcich a predpokladajúcich alternatívy a je schopný sa meniť, dopĺňať podľa vývoja situácie v komunite i v širších spoločenských štruktúrach nemá teda nič spoločné s rigidným a petrifikovaným „plánovaním“ predchádzajúceho vývojového obdobia spoločnosti.

2. SOCIÁLNO – DEMOGRAFICKÁ ANALÝZA OBCE

2.1. Základná charakteristika

Poloha: Východoslovenský kraj

Rozloha: 958 ha (9,58km²)

Okres: Prešov

Kraj: Prešovský samosprávny kraj

3.1. Popis lokality

Obec Abranovce leží na juho-západnom svahu Slánskych vrchov. N:48°56'5,26" šírka E:21°20'39,84" dĺžka. Vo výške okolo 425 m.n.m. Má výhodnú geografickú polohu. Nachádza sa v blízkosti dvoch krajských miest, Prešov je vzdialený c.c.a. 12 km a Košice sú vzdialené c.c.a. 27 km.

3.2. Obyvatelia

Obec Abranovce má ku 31.12.2016 evidovaných 676 obyvateľov. V porovnaní so sledovaným obdobím oproti roku 2011 je v roku 2017 mierne stúpajúca tendencia 10,50%. V obci žije pomerne vysoký počet marginalizovaných občanov rómskeho etnika. V roku 2017 bol počet marginalizovaných občanov cca 250 čo je 36,98 % a tento počet každoročne mierne narastá.

Ukazovateľ	Obec Abranovce – počet obyvateľov						
Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Muži	288	291	292	300	303	316	322
Ženy	317	330	332	339	341	350	354
Spolu	605	621	624	639	644	666	676

3.3. Veková štruktúra

V súčasnosti má obec Abranovce relatívne priaznivú vekovú štruktúru obyvateľstva. Podiel predproduktívnej zložky obyvateľstva ku 31.12.2017 predstavuje 30,92%, čo je viac ako celoslovenský priemer. Podiel obyvateľov v produktívnom veku 57,54 % . Podiel najstaršej vekovej skupiny 11,54% je nižší ako celoslovenský priemer. Zdroj: Z uvedeného vyplýva, že predproduktívna zložka obyvateľov je vyššia ako celoslovenský priemer aj z dôvodu vysokej pôrodnosti marginalizovanej komunity.

Tabuľka č. 3.3. - Veková štruktúra obyvateľstva

Ukazovateľ	Veková štruktúra obyvateľstva						
Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Predproduktívny vek	178	186	186	190	186	204	209
Produktívny vek	369	372	373	380	388	391	389
Poproduktívny vek	58	63	65	69	70	71	78

3.4. Demografia

Trendy demografického vývoja predpokladajú znižovanie celkového prírastku obyvateľstva v Slovenskej republike. Prognózy demografického vývinu na Slovensku ako aj v obci Abranovce sú nepriaznivé aj s ohľadom na zmenu vekovej štruktúry obyvateľstva (starnutie populácie). Pôrodnosť obyvateľstva má len mierny nárast. Vyššiu pôrodnosť detí za rok zaznamenávame hlavne v marginalizovanej skupine obyvateľstva (rómska komunita).

3.4.1. Živonarodení

Počet živonarodených detí v sledovanom období rok 2011 – 2017 má nepravidelnú tendenciu, no najviac živonarodených je z marginalizovanej komunity. U majority zaznamenávame pokles pôrodnosti.

Tabuľka č. 3.4.1. Živonarodení

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Muži	4	3	4	5	3	10	7
Ženy	8	6	3	5	5	5	4
Spolu	12	9	7	10	8	15	11

3.4.2. Zomrelí

Počet zomrelých v obci Abranovce má v celku nepravidelnú tendenciu no v priemere sa dá povedať že mierne klesá.

Tabuľka č. 3.4.2. – Zomrelí

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Muži	2	3	4	0	1	1	2
Ženy	0	1	4	0	3	1	2
Spolu	2	4	8	0	4	2	4

3.4.3. Prist'ahovaní

Prist'ahovaní

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Muži	3	8	4	3	4	9	5
Ženy	7	8	9	8	5	12	5
Spolu	10	16	13	11	9	21	10

3.4.5. Odst'ahovaní

Odst'ahovaní

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Muži	5	7	5	1	3	5	2
Ženy	4	7	8	9	5	7	5
Spolu	9	14	13	10	8	12	7

4 INFRAŠTRKTÚRA SLUŽIEB

Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva v sociálnej oblasti. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia, ako aj veľkosťou obce a práve tieto faktory spôsobujú, že fungovanie akéhokoľvek zariadenia sociálnej infraštruktúry na území obce je finančne náročné. Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry sú priamo spojené s potrebou racionalizovať dostupnosť, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensko-ekonomického systému došlo k prerozdeleniu na rozvoj a financovanie soc. infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor.

Sociálne služby sú špecializované činnosti na riešenie hmotnej alebo sociálnej núdze občana (opatrovateľská služba, starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb a pod.). Sociálne služby sú integrálnou súčasťou verejných služieb a z hľadiska eliminácie sociálnej exklúzie zohrávajú dvojakú úlohu. Na jednej strane predstavujú zdroj pracovných miest a na druhej strane umožňujú podporiť občana v hmotnej alebo sociálnej núdzi tým, že napomáhajú jeho integrácii do spoločnosti vrátane vytvárania podmienok pre jeho zamestnanosť a

zamestnateľnosť. Sociálnej oblasti preto obec venuje náležitú pozornosť s dôrazom na najpálčivejšiu oblasť a tou je rómska komunita.

4.1. Zdravotníctvo

Občania z obce Abranovce majú zabezpečenú zdravotnú starostlivosť v meste Prešov. Deti a dorast patria pod zdravotné zariadenie v Prešove – Solivare. Niektorí občania využívajú zdravotnícku starostlivosť aj v blízkej obci Žehňa. V tomto zdravotníckom zariadení sa nachádza praktický lekár pre dospelých a stomatólog. V Obci Žehňa sa od roku 2009 nachádza aj lekárka, ktorá skvalitňuje život občanov.

4.2. Školstvo

Sústava škôl v obci je tvorená jednou materskou školou, jednou základnou školou prvého stupňa, ktorú však navštevujú len žiaci z marginalizovanej rómskej komunity. Títo žiaci potom na druhý stupeň základnej školy chodia na Solivar alebo Špeciálnu základnú školu. Deti majoritného obyvateľstva navštevujú školu v neďalekej obci Kokošovce, alebo Základnú školu v Prešove- Solivare.

Materská škola v obci Abranovce zabezpečuje celodennú starostlivosť pre deti od 3 rokov. V roku 2018 bola dokončená prístavba k materskej škole, pretože jej stav nezodpovedal ako technickým tak aj kapacitným podmienkam. Navštevujú ju deti z obce Abranovce, ale aj z okolitých dedín a taktiež deti z marginalizovanej rómskej komunity.

Základná škola pripravuje žiakov pre ďalšie štúdium. Činnosť školy má nesporný vplyv na vyvážený rozvoj obce. Škola bola v minulosti rekonštruovaná a opravená, kapacitne postačuje, v súčasnosti sa vyučuje v troch triedach.

4.3. Sociálne služby

Sociálne služby obyvateľom obce poskytuje VÚC. V obci Abranovce nie je zriadené sociálne zariadenie, občania, ktorí sú na takéto služby odkázaní využívajú inštitúcie v Prešove a v jeho okolí. V obci sa neposkytuje roznos obedov.

4.3.1. Posudková činnosť

Obec Abranovce nevykonáva posudkovú činnosť, keďže nie je rentabilné mať posudkového lekára zamestnaného v Obci. Obec vydáva odporúčenie o odkázanosti na sociálnu službu a to opatrovateľskú službu, sociálnu službu poskytovanú v zariadení pre seniorov, sociálnu službu v zariadení opatrovateľskej služby. Občania, ktorí takúto službu potrebujú sú umiestňovaní v meste Prešov, alebo v príľahlých obciach ktoré takéto zariadenie majú.

Lekárska posudková činnosť Proces posúdenia začína lekárskou posudkovou činnosťou, posudzujúci lekár pri výkone lekárskej posudkovej činnosti vychádza z lekárskeho nálezu vypracovaného zmluvným lekárom. Na základe výsledkov posúdenia vypracuje posudzujúci lekár lekársky posudok, ktorý obsahuje stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu fyzickej osoby.

Sociálna posudková činnosť Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je *sociálny posudok*, ktorý obsahuje znevýhodnenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, alebo s nepriaznivým zdravotným stavom v oblasti sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách, v porovnaní s fyzickou osobou rovnakého veku a pohlavia bez postihnutia, alebo bez nepriaznivého zdravotného stavu. Sociálnu posudkovú činnosť na účely posudzovania odkázanosti na sociálnu službu vykonáva sociálny pracovník obce za účasti fyzickej osoby, ktorá požiada o poskytnutie sociálnej služby, táto fyzická osoba má právo vyjadrovať svoje potreby a návrhy na riešenie svojej nepriaznivej sociálnej situácie. Na základe lekárskeho posudku a sociálneho posudku sa vyhotovuje *posudok o odkázanosti na sociálnu službu*, ktorý obsahuje:

- stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
- znevýhodnenie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom v oblasti sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách,
- návrh druhu sociálnej služby,
- určenie termínu opätovného posúdenia zdravotného stavu.

4.3.2. Terénna sociálna práca

Terénna sociálna práca v obci Abranovce funguje od roku 2005, vtedy ako komunitná sociálna práca. Na začiatku pracovali traja pracovníci, jeden komunitný a dvaja asistenti. S menšími prestávkami terénna sociálna práca funguje do dnes, v súčasnosti cez Implementčnú agentúru MPSVaR do 30.6.2019, obec zamestnáva dve pracovníčky jednu terénnu sociálnu pracovníčku a jednu terénnu pracovníčku. Tieto sa venujú individuálnej práci s deťmi aj dospelými, vybavovaní úradných záležitostí, pomáhajú pri vyhľadávaní a poskytovaní zdravotnej starostlivosti a podobne.

Náplňou práce TSP je:

- Aktívne vyhľadávanie a kontaktovanie jednotlivcov a rodín so sociálnymi i problémami v rámci cieľovej skupiny.
- Posudzovanie životnej situácie ľudí v kontexte ich sociálnych vzťahov.
- Poskytovanie základných informácií v krízových situáciách a podporu pri zabezpečovaní sociálnej služby.
- Poskytovanie sociálnej intervencie a plánovanie procesu riešenia sociálneho problému.
- Individuálne a skupinové sociálne poradenstvo.
- Špecializované sociálne poradenstvo (v súlade s podmienkami zákona o sociálnych službách č. 448).
- Sprostredkovanie kontaktu s aktérmi v spoločenskom prostredí (inštitúciami a odborníkmi), ktorých sa týka daný sociálny problém.
- Poskytovanie pomoci pri uplatňovaní práv, oprávnených záujmov a pri riešení osobných záležitostí.
- Riadenie prípadu- tzv. case management: koordinácia potrebných sociálnych, pedagogických, psychologických, zdravotných a iných služieb v záujme klienta.
- Evidencia práce: vedenie spisovej dokumentácie a terénneho denníka.
- Mapovanie lokality.
- Na základe predchádzajúcej dohody spolupracuje pri výkone opatrení SPO a sociálnej kurately.
- V rámci svojej spolupráce aj s inými inštitúciami napr. MVO, školami, exekútormi atď.

Náplň práce terénneho pracovníka

- Aktívne vyhľadávanie a kontaktovanie ľudí so sociálnymi problémami.
- Uľahčovanie komunikácie a sprostredkovanie kontaktov v komunite.
- Poskytovanie informácií o sociálnych službách.
- Poskytovanie informácií o základných právach a povinnostiach človeka, aby sa zabránilo jeho sociálnemu vylúčeniu alebo závislosti na poskytovanej službe.
- Poskytovanie informácií o možnostiach podpory členov rodiny pri starostlivosti o osobu v spoločnej domácnosti.
- Sprevádzanie osôb.
- Evidencia práce, vedenie spisovej dokumentácie a terénneho denníka.
- Vytváranie podmienok pre terénnu sociálnu prácu.

Iné činnosti súvisiace s terénnou sociálnou prácou:

- Identifikovanie zdrojov v danom prostredí, ktoré sú potrebné dosiahnutiu cieľov a spolupráca pi ich koordinovaní.

- Práca so sieťovaním a iniciovaním zmien v záujme cieľovej skupiny.
- Sprostredkovanie služieb, uľahčovanie komunikácie s inštitúciami.
- Vykonávanie opatrení v oblasti primárnej prevencie.
- Spolupráca s organizáciami štátnej správy a samosprávy.
- Metodické vedenie terénnej práca.
- Samovzdelávanie a účasť na vzdelávaní, supervízií a intervízií.
- Predkladanie návrhov pri tvorbe regionálnych a sociálnych politík.
- Opatrenia v oblasti primárnej prevencie.
- Priebežné vzdelávanie a udržiavanie odborných kompetencií.
- Komunikácia s inštitúciami a organizáciami.

Aktivity projektu sú zamerané na

- **Zamestnanosť** - (intervencie zamerané na zvyšovanie zamestnanosti (spolupráca s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny a inými organizáciami za účelom sprostredkovania práce, brigády..., zapojenie osôb do aktivačného programu)
- **Kvalitu života** - bývanie dohodnutie splátkových kalendárov, príspevkov na bývanie, zlepšovanie kvality života
- **Zdravie** - spolupráca s lekármi, zdravotníckymi zariadeniami, podpora klientov k zodpovednému prístupu k svojmu zdraviu (zdraviu detí)
- **Sociálnu integráciu** - intervencie zamerané na predchádzanie (prevenciu) sociálno-patologických javov na ich zmiernenie až elimináciu (kriminalita, záškoláctvo, poruchy správania, zanedbávanie starostlivosti o deti, domáce násilie, drogová závislosť, alkohol,...), pomoc pri vybavovaní dávok štátnej sociálnej podpory, dávok v hmotnej núdzi, jej príspevkov a pod., podpora kvality komunikácie a vzťahov medzi klientmi a ostatnými občanmi.

Dotazníkový prieskum

Z dotazníkového prieskumu vyplynulo, že potreby občanov obce Abranovce v sociálnej oblasti sa zhodujú s národnými prioritami v oblasti poskytovania sociálnych služieb, t.j. uprednostňovaním poskytovania sociálnych služieb v prirodzenom prostredí prijímateľa. Obec Abranovce pri stanovovaní cieľov komunitného plánovania pre jednotlivé cieľové skupiny vychádzala z požiadaviek a potrieb jeho obyvateľov, ako aj z platnej legislatívy, prioritne zákona č. 447/2008 Z.z. o sociálnych službách.

5 Cieľové skupiny

Komunitné plánovanie sociálnych služieb na základe analytických výstupov a výstupov dotazníkového prieskumu bolo zamerané na nasledovné tri cieľové skupiny:

- Seniori
- Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia
- Ťažko zdravotne postihnutí občania
- Rómske etnikum

Právny rámec poskytovania sociálnych služieb v SR

Dňa 1. 1. 2009 nadobudol účinnosť zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“), ktorý novým spôsobom upravuje podmienky poskytovania sociálnych služieb. Zákon o sociálnych službách nanovo upravuje právne vzťahy a podmienky poskytovania sociálnych služieb, ktorých cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Za nepriaznivú sociálnu situáciu sa považuje stav sociálnej núdze fyzickej osoby, rodiny a komunity, v ktorom sa táto osoba, rodina, komunita nachádza z dôvodu, že nemá zabezpečené základné životné potreby, pre svoje životné návyky, pre spôsob života, pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, pre dovŕšenie dôchodkového veku, pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo z dôvodu, že sa stala obeťou obchodovania s ľuďmi.

Zákon o sociálnych službách zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa, za splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a ďalšie práva pri poskytovaní sociálnych služieb. Poskytovateľmi sociálnych služieb sú v súlade so zákonom obce, právnické osoby zriadené alebo založené obcou alebo samosprávnym krajom (verejní poskytovatelia sociálnych služieb) a iné právnické alebo fyzické osoby (neverejní poskytovatelia sociálnych služieb). Garantmi poskytnutia alebo zabezpečenia sociálnej služby fyzickej osobe sú obce a samosprávne kraje podľa ich delenej pôsobnosti ustanovenej zákonom o sociálnych službách

a to tak, že sociálnu službu poskytnú sami, resp. prostredníctvom právnickej osoby zriadenej alebo založenej obcou alebo samosprávnym krajom alebo následne u neverejného poskytovateľa sociálnych služieb.

V zákone sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnej služby (tzv. štandardy kvality). Poskytovateľ je ďalej povinný napríklad vypracovať individuálny rozvojový plán klienta, dodržiavať maximálny počet klientov na jedného zamestnanca a za účelom zvýšenia profesionality práce vypracovať a uskutočňovať program supervízie. Osobitne je upravená povinnosť zariadenia pri ochrane života a zdravia prijímateľa sociálnej služby, t.j. vymedzuje situácie a podmienky, pri ktorých je možné použiť prostriedky netelesného/telesného obmedzenia klienta, ako aj postup pri ich použití.

Sociálne služby podľa tohto zákona sa poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, že sú tieto činnosti taxatívne pri týchto službách vymedzené. Odborné činnosti, ktorými sú sociálne poradenstvo a sociálna rehabilitácia je možné za podmienok ustanovených týmto zákonom poskytovať aj samostatne. Zároveň poskytovateľ môže vykonávať aj iné činnosti ako upravuje tento zákon, ktoré zvýšia kvalitu sociálnej služby.

Sociálne služby sú službami verejného záujmu a sú poskytované bez dosiahnutia zisku, avšak zákon umožňuje aj poskytovanie sociálnych služieb v rámci živnosti alebo podnikania, t. j. na báze zisku. Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené.

Problémové oblasti , ciele a opatrenia

Problémy v sociálnej oblasti v obci Abranovce

- A.** Chýbajúce komunitné centrum
- B.** Vysoká nezamestnanosť
- C.** Chýbajúce nájomné byty

D. Problémové správanie deti a mládeže

Návrh cieľov a opatrení na riešenie stanovených problémov

Problémová oblasť - A	Chýbajúce Komunitné centrum
Zriadenie KC	- Získanie vhodnej nehnuteľnosti
Termín: 2020	- Spracovanie projektovej dokumentácie
Finančné zdroje: Vlastné, EÚ, ŠR	- Výstavba a správkovanie zariadenia

Sociálny systém prešiel v poslednom období procesom zložitých zmien, z ktorých prioritou je postupný prechod od sociálnej starostlivosti k sociálnej pomoci.

Sociálna pomoc je účinná vtedy, keď primerane uspokojí individuálne potreby občana.

Táto skutočnosť je rozhodujúca pri poskytovaní sociálnych služieb. V zmysle zákona č.448/2009 Z.z. o sociálnych službách a o zmene doplnení zákona č.455/1991 Zb.o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov do pôsobnosti obce okrem iných kompetencií patrí zriaďovanie , zakladanie komunitného centra.

Problémová oblasť - B	Nezamestnanosť
1.)Udržiavanie pracovných návykov Termín: Priebežne Finančné zdroje: Vlastné, EÚ, ŠR	- Udržiavanie aktivačných prác
2.)Zvyšovanie počtu prac. miest Termín: Priebežne Finančné zdroje: Vlastné, EÚ, ŠR	- Zvyšovanie informovanosti o možnostiach zamestnávania sociálne vylúčených občanov . - Podpora všetkých nových aktivít smerujúcich k zvyšovaniu zamestnateľnosti a zamestnanosti.
3.)Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne Termín: Priebežne Finančné zdroje: Vlastné, EÚ, ŠR	- Spolupráca s UPSVaR - Rozvíjanie spolupráce podnikateľského sektora a škôl za účelom výberu aktuálnych študijných odborov.

Jednou z najviac kritických oblastí v obci Abranovce je vysoká nezamestnanosť, s ktorou je spojená veľká časť problémov rodín žijúcich na území obce. Jedným z opatrení bude

realizácia programov, ktoré budú zamerané na ukončenie základného a stredného vzdelania u detí a mládeže a rekvalifikačných kurzov podľa aktuálnych požiadaviek trhu práce pre uchádzačov o zamestnanie, ktorí sú dlhodobo nezamestnaní cez UPSVaR. Cieľom mesta je aj udržiavanie a rozvíjanie pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie prostredníctvom aktivačných prác. Zároveň je potrebné zvyšovanie informovanosti o možnosti zamestnávania sociálne vylúčených občanov v podnikateľskom sektore.

Problémová oblasť - C	Chýbajúce nájomné byty
Výstavba nájomných bytov Termín: Priebežne Finančné zdroje: Vlastné, EÚ, ŠR	<ul style="list-style-type: none"> - Získanie vhodnej nehnuteľnosti resp. pozemku - Spracovanie projektovej dokumentácie - Výstavba bytov

Ako ďalší problém hlavne mladšej vekovej kategórie ktorí sa výrazne objavil v obci Abranovce je absencia nájomných bytov. Hlavne mladí ľudia po založení rodiny hľadajú takúto formu riešenia bytovej situácie.

Obec plánuje aj výstavby sociálnych bytov, pretože je o nich vážny záujem.

Problémová oblasť - D	Nedostatok informácií o soc. oblasti
Zlepšenie informovanosti o možnostiach v sociálnej oblasti medzi sociálne vylúčenými občanmi Termín: stály Finančné zdroje: Vlastné, EÚ, ŠR	<ul style="list-style-type: none"> - Rozšírenie programu TSP - Využitie miestnych médií na propagačné a informačné kampane so sociálnou tematikou
Zlepšenie komunikácie a spolupráce medzi subjektmi poskytujúcimi sociálne služby Termín: stály Finančné zdroje: Vlastné, EÚ, ŠR	<ul style="list-style-type: none"> - Pravidelné stretávanie zástupcov poskytovateľov sociálnych služieb zamerané na výmenu skúsenosti, informácií a rozvoj vzájomnej spolupráce

Ďalšou z kritických oblastí je informovanosť a komunikácia medzi sociálne vylúčenými občanmi, aj medzi subjektmi poskytujúcimi sociálne služby. Jedným z opatrení na zlepšenie informovanosti o možnostiach v sociálnej oblasti medzi sociálne vylúčenými občanmi je terénna sociálna práca, ktorá prostredníctvom terénneho sociálneho pracovníka a asistenta sa zameriava na tieto oblasti:

1.) Spolupráca s príslušnými inštitúciami a ďalšími relevantnými subjektmi.

- 2.) Realizuje konzultácie a vyhľadáva občanov, ktorým treba poskytnúť sociálnu pomoc.
- 3.) Práca s komunitou v jej prirodzenom prostredí.
- 4.) Poskytuje individuálnu pomoc klientom a základne poradenstvo.
- 5.) Navrhuje klientovi spôsoby riešenia jeho sociálnej situácie a pomáha mu pri riešení jeho problémov.
- 6.) V prípade potreby sprevádza klienta a pomáha mu uplatňovať jeho opodstatnené práva v inštitúciách.
- 7.) Venuje sa voľno časovým aktivitám detí.

Ďalším cieľom v danej kritickej oblasti je zlepšenie komunikácie a spolupráce medzi subjektmi poskytujúcimi sociálne služby. Koordináciou poskytovateľov sociálnych služieb na základe výmeny skúsenosti a informácií dôjde k zvýšeniu efektívnosti a prehľadnosti poskytovaných sociálnych služieb na území obce Abranovce.

Problémová oblasť - E	Problémové správanie detí a mládeže
Znižovanie počtu detí a mládeže s problémovým správaním Termín: Stály Finančné zdroje: Vlastné, EÚ, ŠR	<ul style="list-style-type: none"> - Prehĺbenie spolupráce medzi existujúcimi inštitúciami, ktoré pracujú s deťmi a mládežou - Zvýšenie prevenčných aktivít zameraných na záškoláctvo - Podpora a rozvoj spoločných voľnočasových aktivít pre deti, mládež a rodičov - Zvýšenie prevenčnej činnosti formou strážnej služby MOS

Zložitá sociálno – ekonomická situácia v rodine sa odráža na hmotnej a sociálnej núdzi a kvalite fungovania rodiny. Narastá podiel problémových a rozvrátených rodín a podiel detí a mládeže s problémovým správaním (záškoláctvo, užívanie návykových látok a páchanie trestnej činnosti).

Záškoláctvo –tendencia neplnenia si povinnej školskej dochádzky neustále pretrváva. Ak na základe písomnej informácie o školskej dochádzke poskytovanej školou vyplynie, že dieťa zanedbáva plnenie povinnej školskej dochádzky osobitným príjemcom v zmysle zákona NR SR č.600/2003 Z.z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č.461/2003 Z. z. o sociálnom poistení sa stáva obec, kde má nezaopatrené dieťa trvalý pobyt. Dôležité je zabezpečiť pokrytie obce Abranovce takými službami krízovej intervencie, ktorej cieľom je odstrániť zdroj sociálnej núdze a dosiahnuť opätovné zaradenie mladého človeka do

spoločnosti. Tento typ služby sa poskytuje najmä ohrozeným deťom a obetiam domáceho násilia.

Záver

Strategické plánovanie je nepretržitý proces zabezpečovania rovnováhy medzi stanovenými cieľmi a možnosťami mesta. Účelom strategického plánovania je stanoviť ciele a spôsoby ich dosiahnutia. Komunitný plán sociálnych služieb je dynamický dokument, ktorý v prípade radikálnej zmeny vnútorných pomerov v obci alebo vonkajších pomerov v okrese, regióne, štáte môže byť redukovaný alebo rozširovaný so zachovaním definovaných cieľov. Na zhodnotenie realizačnej etapy jednotlivých cieľov Komunitného plánu sociálnych služieb je dôležité zvoliť si prehľadný systém kontroly. V priebehu realizácie komunitného plánu je nevyhnutné sledovať a vyhodnocovať časový plán realizácie, ako aj implementovať do komunitného plánu zmeny, ktoré nastanú v priebehu realizácie jednotlivých aktivít.